

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PARAMOS MIRTIES ATVEJU ĮSTATYMO NR. I-348
2, 7, 9, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO(toliau – Projektas)
(TAP-21-1236) (TAIS Nr. 21-27796(2))

2021-09-24 Nr. NV-2303

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 2 straipsnyje teikiamus Paramos mirties atveju įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio pakeitimus siūlome tikslinti įvertinant šias pastabas:

1.1. Keičiamo Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata „su mirusiu asmeniu iki jo mirties dienos buvo bendrai gyvenantys asmenys arba buvo artimieji jo giminaičiai“ palieka neapibrėžtumą dėl jos taikymo, nes laikotarpis „iki jo mirties dienos buvo“ gali būti suprantamas nevienareikšmiškai (taikytinas subjektų, kažkada tuo laikotarpiu turėjusių, bet netekusių iki asmens mirties reikiamo statuso (pavyzdžiui, nutraukus santuoką), arba subjektų, mirties dieną turinčių reikiamą statusą, atžvilgiu), todėl būtų tikslinga šią nuostatą patikslinti. Be to, atsižvelgiant į Projekto 1 straipsnio pakeitimą, ir į tai, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.135 straipsnyje yra apibrėžiami „artimieji giminaičiai“, siūlome nuostatą „artimieji jo giminaičiai“ keisti ir vartoti nuostatą „jo artimieji giminaičiai“.

1.2. Vertinamoje 7 straipsnio 2 dalyje turėtų būti nurodyta, kokios pajamos yra skaičiuojamos šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytu atveju, kai nuoroda į skaičiuojamas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nustatytas pajamas šiuo atveju nepateikta. Pastebime ir tai, kad būtų tikslinga peržiūrėti šio straipsnio 2 dalies formuluotę dėl pajamų apskaičiavimo, nes nuoroda į Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio 1 ar 2 dalį, neapima nurodytų pajamų įskaitymo į visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamas pajamas taisyklių, nustatytų kitose minėto įstatymo 17 straipsnio dalyse. Siekiant nuostatos taikymo aiškumo, siūlytume teikiamą 7 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą papildyti, pavyzdžiui, nustatant, kad vidutinės pajamos vienam asmeniui apskaičiuojamos vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsniu, neįskaitant 17 straipsnio 2 dalyje nustatytų pajamų dalies, ar pan.

1.3. Siekiant aiškumo, 7 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatą siūlytume papildyti, paaiškinant, kokie 3 praėjusieji mėnesiai turimi mintyje: kalendoriniai, kaip yra nurodyta 7 straipsnio 2 dalies 1 punkte, ar kiti.

1.4. Siūlome įvertinti, ar Projektu keičiamą Įstatymo 7 straipsnį nebūtų tikslinga pildyti nuostata, nustatančia vidutinių pajamų vienam asmeniui apskaičiavimą tuo atveju, kai bendrai gyvenantys asmenys ar vienas gyvenantis asmuo, besikreipiantys dėl paramos palaikams parvežti gauna piniginę socialinę paramą pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą.

1.5. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto 2 straipsnyje dėstomas 7 straipsnio 1 dalies pakeitimas neatitinka Projekto lyginamajame variante pateiktos nuostatos.

2. Projekto 3 straipsnyje keičiamo Įstatymo 9 straipsnio nuostatas siūlome tikslinti, įvertinant šiuos aspektus:

2.1. šio straipsnio 1 dalyje siūlytume vartoti nuostatą „pagal Juridinių asmenų registre nurodytą juridinio asmens buveinės adresą“;

2.2. siekiant taikymo aiškumo, svarstyti, ar šio straipsnio 2 dalyje nebūtų tikslinga nurodyti, kad dėl paramos palaikams parvežti kreipiasi ne bendrai gyvenantys asmenys, bet vienas iš bendrai gyvenančių asmenų;

2.3. šio straipsnio 3 dalyje nurodyti, kad pateikiamas vienas iš tapatybę patvirtinančių dokumentų, be to, šios dalies formuluotę derinti su Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimais;

2.4. atsižvelgiant į tai, kad šio straipsnio 3 dalyje nurodytas medicininis mirties liudijimas, vadovaujantis Medicininio mirties liudijimo išdavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 565, sudaromas Elektroninės sveikatos paslaugų bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (ESPBI IS) (popierinis medicininis mirties liudijimas išrašomas, kai asmens sveikatos priežiūros įstaigos nesinaudoja ESPBI IS arba esant ESPBI IS veikimo sutrikimams) ir tuomet laidojančiam asmeniui yra išduodamas medicininio mirties liudijimo nuorašas, siūlome 3 dalyje nurodyti ir nuorašo pateikimo galimybę, jei tokių duomenų negalima būtų gauti naudojantis registru ar informacinių sistemų funkcionalumais.

2.5. šio straipsnio 5 dalį siūlome peržiūrėti, atsisakant besikartojančių nuostatų (pavyzdžiui, kartojama pirmosios pastraipos paskutiniame sakinyje ir ketvirtoje pastraipoje dėstoma informacija, pirma pastraipa derintina su antrąja ir šio straipsnio 3 dalies nuostata), atsisakoma perteklinių procedūrinių nuostatų dėl savivaldybių darbuotojų veiksmų, kurie galėtų būti reglamentuoti savivaldybių vidaus administravimo teisės aktuose, o ne Įstatyme;

2.6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyti ir kiti prašymų pateikimo būdai: prašymas administraciniams sprendimui priimti gali būti pateiktas asmeniškai arba per atstovą, tiesiogiai arba paštu, per kurjerį arba elektroniniais ryšiais. Siūlome svarstyti, ar Projektą nebūtų tikslinga papildyti, nustatant analogiškus prašymo ir kartu su prašymu teikiamų dokumentų pateikimo būdus, taip pat įvertinant ir nuostatos tokiu pat būdu pateikti besikreipiančiam dėl paramos asmeniui ir informacinį lapelį, kaip kad siūloma nustatyti vertinamo straipsnio 4 dalyje, tikslingumą, pavyzdžiui, ar nebūtų tikslinga informacinį lapelį pateikti asmens prašyme nurodytu būdu (analogiškai Įstatymo 10 straipsnio 4 dalies reguliavimui).

3. Projekto 5 straipsnyje teikiamas Įstatymo 11 straipsnio 3 punkto pakeitimas nustato paramos mirties atveju gavėjo pareigą grąžinti ne pagal tikslinę paskirtį panaudotą laidojimo pašalpą. Manome, kad būtų tikslinga susieti nustatomos pareigos vykdymą su Įstatymo 11 straipsnio 2 punkte nustatyta pareiga – palaidoti mirusio asmens, už kurį išmokėta laidojimo pašalpa, palaikus. Priešingu atveju, nėra aišku, kaip bus įsitikinama, kad gauta laidojimo pašalpa panaudota ne pagal jos tikslinę paskirtį, juolab, kad ši paskirtis Įstatyme nėra aiškiai nustatyta. Nustatant Įstatyme tokią pareigą bei numatant jos nevykdymo sukeliamas pasekmes, tikslinę paskirtį turi būti aiškiai apibrėžta. Pastebime ir tai, kad siūlomas pakeitimas šiuo aspektu turėtų

būti suderintas ir su Įstatymo 12 straipsnio pakeitimu.

4. Projekto 7 straipsnio 2 dalies formuluotėje siūlome nuosekliai vartoti Įstatyme vartojamą nuostatą „teisė į paramą“ (keičiant nuostatą „teisė gauti paramą“), nurodant ir subjektą, kurio atžvilgiu nuostata taikoma.

5. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto aiškinamojo rašto 3 punkto trečioje pastraipoje ir 4 punkte dėstomame 1.1 papunktyje mirusiojo asmens ir paramos palaikams parvežti gavėjų santykiui apibūdinti vartojama „socialinio ryšio“ sąvoka, neatskleidžiant jos turinio, tad gali būti suprantama ne tik kaip santykis tarp šeimos narių ar giminių, bet plačiau, ir apimti draugus, kaimynus, kitus asmenis ir institucijas. Siūlytume atsisakyti šios sąvokos, patikslinti nuostatas, nurodant konkrečiai, koks tarpusavio ryšys turimas omenyje, pavyzdžiui, kad tai asmenys susiję artimos giminystės ryšiu, arba kad tai mirusiojo asmens sutuoktinis, sugyventinis ir pan.

6. Atsižvelgiant į Projekto aiškinamajame rašte pateiktus Įstatymo pakeitimų siekius, kad Projektu siūlomais pakeitimais paramos palaikams parvežti skyrimas bus aiškesnis ir taiklesnis, parama bus teikiama siauresniam, bet apibrėžtam subjektų ratui, siūlome patikslinti Projekto aiškinamojo rašto 5 punktą (dėl neigiamų pasekmių vertinimo), o taip pat ir 13 punktą (dėl galimo lėšų sutaupymo).

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė